

THE PALIVERSE PROJECT

Το σύμπαν της σοφίας του Βούδα

Ο Τριμερής Κανόνας (Tīpiṭaka)

---

3. Ο Κανόνας της ανώτερης διδασκαλίας
(3. Abhidhamma Piṭaka)

05. Θέματα αντιπαράθεσης (05. Kathāvatthupāḷi)

5. Συζήτηση για την ύπαρξη των πάντων
(5. Sabbamatthītikathā)

[Kv 1.6, PTS 116-143]

PaliVerse

05. Θέματα αντιπαράθεσης

5. Συζήτηση για την ύπαρξη των πάντων

1. Λογική της συζήτησης

282. Τα πάντα υπάρχουν; Ναι. Παντού τα πάντα υπάρχουν; Δεν πρέπει να ειπωθεί έτσι. Τα πάντα υπάρχουν; Ναι. Πάντοτε τα πάντα υπάρχουν; Δεν πρέπει να ειπωθεί έτσι. Τα πάντα υπάρχουν; Ναι. Πλήρως όλα τα πάντα υπάρχουν; Δεν πρέπει να ειπωθεί έτσι. Τα πάντα υπάρχουν; Ναι. Σε όλα τα πάντα υπάρχουν; Δεν πρέπει να ειπωθεί έτσι. Τα πάντα υπάρχουν; Ναι. Θεωρώντας ως μη σύνδεση τα πάντα υπάρχουν; Δεν πρέπει να ειπωθεί έτσι. Τα πάντα υπάρχουν; Ναι. Ακόμη και αυτό που δεν υπάρχει, αυτό επίσης υπάρχει; Δεν πρέπει να ειπωθεί έτσι. Τα πάντα υπάρχουν; Ναι. Η άποψη «τα πάντα υπάρχουν» είναι λανθασμένη άποψη, η άποψη αυτή είναι ορθή άποψη, έτσι υπάρχει; Δεν πρέπει να ειπωθεί έτσι. (Συνοπτικά) Λογική της συζήτησης.

2. Χρονική σύγκριση

283. Το παρελθόν υπάρχει; Ναι. Δεν είναι το παρελθόν καταπαυθέν, εξαφανισμένο, μεταβλημένο, παρελθόν, παρελθόν εντελώς; Ναι. Αν το παρελθόν είναι καταπαυθέν, εξαφανισμένο, μεταβλημένο, παρελθόν, παρελθόν εντελώς, τότε βεβαίως κύριε, δεν πρέπει να ειπωθεί - «το παρελθόν υπάρχει».

Το μέλλον υπάρχει; Ναι. Δεν είναι το μέλλον αγέννητο, μη-γενόμενο, μη προκύψαν, μη παραχθέν, μη αναδυθέν, μη εμφανισθέν; Ναι. Αν το μέλλον είναι αγέννητο, μη-γενόμενο, μη προκύψαν, μη παραχθέν, μη αναδυθέν, μη εμφανισθέν, τότε βεβαίως κύριε, δεν πρέπει να ειπωθεί - «το μέλλον υπάρχει».

Το παρόν υπάρχει, το παρόν δεν έχει καταπαύσει, δεν έχει εξαφανιστεί, δεν έχει μεταβληθεί, δεν έχει παρέλθει, δεν έχει παρέλθει εντελώς; Ναι. Το παρελθόν υπάρχει, το παρελθόν δεν έχει καταπαύσει, δεν έχει εξαφανιστεί, δεν έχει μεταβληθεί, δεν έχει παρέλθει, δεν έχει παρέλθει εντελώς; Δεν πρέπει να ειπωθεί έτσι... κ.λπ... το παρόν υπάρχει, το παρόν γεννήθηκε, δημιουργήθηκε, προέκυψε, παρήχθη, αναδύθηκε, εμφανίστηκε; Ναι. Το μέλλον υπάρχει, το μέλλον γεννήθηκε, δημιουργήθηκε, προέκυψε, παρήχθη, αναδύθηκε, εμφανίστηκε; Δεν πρέπει να ειπωθεί έτσι... κ.λπ...

Το παρελθόν υπάρχει, το παρελθόν κατέπαυσε, εξαφανίστηκε, μεταβλήθηκε, παρήλθε, παρήλθε εντελώς; Ναι. Το παρόν υπάρχει, το παρόν κατέπαυσε, εξαφανίστηκε, μεταβλήθηκε, παρήλθε, παρήλθε εντελώς; Δεν πρέπει να ειπωθεί έτσι... κ.λπ... το μέλλον υπάρχει, το μέλλον είναι αγέννητο, μη-γενόμενο, μη προκύψαν, μη παραχθέν, μη αναδυθέν, μη εμφανισθέν; Ναι. Το παρόν υπάρχει, το παρόν είναι αγέννητο, μη-γενόμενο, μη προκύψαν, μη παραχθέν, μη αναδυθέν, μη εμφανισθέν; Δεν πρέπει να ειπωθεί έτσι.

284. Η παρελθοντική ύλη υπάρχει; Ναι. Δεν είναι η παρελθοντική ύλη καταπαυθείσα, εξαφανισμένη, μεταβλημένη, παρελθούσα, παρελθούσα εντελώς; Ναι. Αν η παρελθοντική ύλη είναι καταπαυθείσα... κ.λπ... παρελθούσα εντελώς, τότε βεβαίως

κύριε, δεν πρέπει να ειπωθεί - «η παρελθοντική ύλη υπάρχει».

Η μελλοντική ύλη υπάρχει; Ναι. Δεν είναι η μελλοντική ύλη αγέννητη, μη-γενόμενη, μη προκύψασα, μη παραχθείσα, μη αναδυθείσα, μη εμφανισθείσα; Ναι. Αν η μελλοντική ύλη είναι αγέννητη... κ.λπ... μη εμφανισθείσα, τότε βεβαίως κύριε, δεν πρέπει να ειπωθεί - «η μελλοντική ύλη υπάρχει».

Η παρούσα ύλη υπάρχει, η παρούσα ύλη δεν έχει καταπαύσει, δεν έχει εξαφανιστεί, δεν έχει μεταβληθεί, δεν έχει παρέλθει, δεν έχει παρέλθει εντελώς; Ναι. Η παρελθοντική ύλη υπάρχει, η παρελθοντική ύλη δεν έχει καταπαύσει, δεν έχει εξαφανιστεί, δεν έχει μεταβληθεί, δεν έχει παρέλθει, δεν έχει παρέλθει εντελώς; Δεν πρέπει να ειπωθεί έτσι.

Η παρούσα ύλη υπάρχει, η παρούσα ύλη γεννήθηκε, δημιουργήθηκε, προέκυψε, παρήχθη, αναδύθηκε, εμφανίστηκε; Ναι. Η μελλοντική ύλη υπάρχει, η μελλοντική ύλη γεννήθηκε, δημιουργήθηκε, προέκυψε, παρήχθη, αναδύθηκε, εμφανίστηκε; Δεν πρέπει να ειπωθεί έτσι.

Η παρελθοντική ύλη υπάρχει, η παρελθοντική ύλη κατέπαυσε, εξαφανίστηκε, μεταβλήθηκε, παρήλθε, παρήλθε εντελώς; Ναι. Η παρούσα ύλη υπάρχει, η παρούσα ύλη κατέπαυσε, εξαφανίστηκε, μεταβλήθηκε, παρήλθε, παρήλθε εντελώς; Δεν πρέπει να ειπωθεί έτσι.

Η μελλοντική ύλη υπάρχει, η μελλοντική ύλη είναι αγέννητη, μη-γενόμενη, μη προκύψασα, μη παραχθείσα, μη αναδυθείσα, μη εμφανισθείσα; Ναι. Η παρούσα ύλη υπάρχει, η παρούσα ύλη είναι αγέννητη, μη-γενόμενη, μη προκύψασα, μη παραχθείσα, μη αναδυθείσα, μη εμφανισθείσα; Δεν πρέπει να ειπωθεί έτσι.

Το παρελθοντικό αίσθημα υπάρχει... κ.λπ... η αντίληψη υπάρχει, οι δραστηριότητες υπάρχουν, η συνείδηση υπάρχει; Ναι. Δεν είναι η παρελθοντική συνείδηση καταπαυθείσα, εξαφανισμένη, μεταβλημένη, παρελθούσα, παρελθούσα εντελώς; Ναι. Αν η παρελθοντική συνείδηση είναι καταπαυθείσα... κ.λπ... παρελθούσα εντελώς, τότε βεβαίως κύριε, δεν πρέπει να ειπωθεί - «η παρελθοντική συνείδηση υπάρχει».

Η μελλοντική συνείδηση υπάρχει; Ναι. Δεν είναι η μελλοντική συνείδηση αγέννητη, μη-γενόμενη, μη προκύψασα, μη παραχθείσα, μη αναδυθείσα, μη εμφανισθείσα; Ναι. Αν η μελλοντική συνείδηση είναι αγέννητη... κ.λπ... μη εμφανισθείσα, τότε βεβαίως κύριε, δεν πρέπει να ειπωθεί - «η μελλοντική συνείδηση υπάρχει».

Η παρούσα συνείδηση υπάρχει, η παρούσα συνείδηση δεν έχει καταπαύσει... κ.λπ... δεν έχει παρέλθει εντελώς; Ναι. Η παρελθοντική συνείδηση υπάρχει, η παρελθοντική συνείδηση δεν έχει καταπαύσει... κ.λπ... δεν έχει παρέλθει εντελώς; Δεν πρέπει να ειπωθεί έτσι.

Η παρούσα συνείδηση υπάρχει, η παρούσα συνείδηση γεννήθηκε... κ.λπ... εμφανίστηκε; Ναι. Η μελλοντική συνείδηση υπάρχει, η μελλοντική συνείδηση γεννήθηκε... κ.λπ... εμφανίστηκε; Δεν πρέπει να ειπωθεί έτσι.

Η παρελθοντική συνείδηση υπάρχει, η παρελθοντική συνείδηση κατέπαυσε... κ.λπ... παρήλθε εντελώς; Ναι. Η παρούσα συνείδηση υπάρχει, η παρούσα συνείδηση κατέπαυσε... κ.λπ... παρήλθε εντελώς; Δεν πρέπει να ειπωθεί έτσι. Η μελλοντική συνείδηση υπάρχει, η μελλοντική συνείδηση είναι αγέννητη... κ.λπ... μη εμφανισθείσα; Ναι.

Η παρούσα συνείδηση υπάρχει, η παρούσα συνείδηση είναι αγέννητη... κ.λπ...μη εμφανισθείσα; Δεν πρέπει να ειπωθεί έτσι.

285. «Παρόν» ή «ύλη», ή «ύλη» ή «παρόν», θεωρώντας την παρούσα ύλη ως αδιαίρετη, αυτό είναι το ίδιο, με ένα νόημα, ίσο, ισότιμο, της ίδιας φύσης; Ναι. Η παρούσα ύλη καταπαύοντας εγκαταλείπει την παρούσα κατάσταση; Ναι. Εγκαταλείπει την υλική κατάσταση; Δεν πρέπει να ειπωθεί έτσι... κ.λπ...

«Παρόν» ή «ύλη», ή «ύλη» ή «παρόν», θεωρώντας την παρούσα ύλη ως αδιαίρετη, αυτό είναι το ίδιο, με ένα νόημα, ίσο, ισότιμο, της ίδιας φύσης; Ναι. Η παρούσα ύλη καταπαύοντας δεν εγκαταλείπει την υλική κατάσταση; Ναι. Δεν εγκαταλείπει την παρούσα κατάσταση; Δεν πρέπει να ειπωθεί έτσι... κ.λπ...

«Λευκό» ή «ύφασμα», ή «ύφασμα» ή «λευκό», θεωρώντας το λευκό ύφασμα ως αδιαίρετο, αυτό είναι το ίδιο, με ένα νόημα, ίσο, ισότιμο, της ίδιας φύσης; Ναι. Το λευκό ύφασμα βαφόμενο εγκαταλείπει τη λευκότητα; Ναι. Εγκαταλείπει την κατάσταση του υφάσματος; Δεν πρέπει να ειπωθεί έτσι.

«Λευκό» ή «ύφασμα», ή «ύφασμα» ή «λευκό», θεωρώντας το λευκό ύφασμα ως αδιαίρετο, αυτό είναι το ίδιο, με ένα νόημα, ίσο, ισότιμο, της ίδιας φύσης; Ναι. Το λευκό ύφασμα βαφόμενο δεν εγκαταλείπει την κατάσταση του υφάσματος; Ναι. Δεν εγκαταλείπει τη λευκότητα; Δεν πρέπει να ειπωθεί έτσι... κ.λπ...

286. Η ύλη δεν εγκαταλείπει την υλική κατάσταση; Ναι. Η ύλη είναι μόνιμη, σταθερή, αιώνια, μη υποκείμενη σε μεταβολή; Δεν πρέπει να ειπωθεί έτσι. Δεν είναι αλήθεια ότι η ύλη δεν εγκαταλείπει την υλική κατάσταση, ότι η ύλη είναι παροδική, ασταθής, μη-αιώνια, υποκείμενη σε μεταβολή; Ναι. Αν η ύλη είναι παροδική, ασταθής, μη-αιώνια, υποκείμενη σε μεταβολή, τότε βεβαίως κύριε, δεν πρέπει να ειπωθεί - «η ύλη δεν εγκαταλείπει την υλική κατάσταση».

Το Νιμπάνα δεν εγκαταλείπει την κατάσταση του Νιμπάνα, το Νιμπάνα είναι μόνιμο, σταθερό, αιώνιο, μη υποκείμενο σε μεταβολή; Ναι. Η ύλη δεν εγκαταλείπει την υλική κατάσταση, η ύλη είναι μόνιμη, σταθερή, αιώνια, μη υποκείμενη σε μεταβολή; Δεν πρέπει να ειπωθεί έτσι... κ.λπ... η ύλη δεν εγκαταλείπει την υλική κατάσταση, η ύλη είναι παροδική, ασταθής, μη-αιώνια, υποκείμενη σε μεταβολή; Ναι. Το Νιμπάνα δεν εγκαταλείπει την κατάσταση του Νιμπάνα, το Νιμπάνα είναι παροδικό, ασταθές, μη-αιώνιο, υποκείμενο σε μεταβολή; Δεν πρέπει να ειπωθεί έτσι... κ.λπ...

Το παρελθόν υπάρχει, το παρελθόν δεν εγκαταλείπει την παρελθούσα κατάσταση; Ναι. Το μέλλον υπάρχει, το μέλλον δεν εγκαταλείπει τη μελλοντική κατάσταση; Δεν πρέπει να ειπωθεί έτσι. Το παρελθόν υπάρχει, το παρελθόν δεν εγκαταλείπει την παρελθούσα κατάσταση; Ναι. Το παρόν υπάρχει, το παρόν δεν εγκαταλείπει την παρούσα κατάσταση; Δεν πρέπει να ειπωθεί έτσι... κ.λπ...

Το μέλλον υπάρχει, το μέλλον εγκαταλείπει τη μελλοντική κατάσταση; Ναι. Το παρελθόν υπάρχει, το παρελθόν εγκαταλείπει την παρελθούσα κατάσταση; Δεν πρέπει να ειπωθεί έτσι... κ.λπ...

Το παρόν υπάρχει, το παρόν εγκαταλείπει την παρούσα κατάσταση; Ναι. Το παρελθόν υπάρχει, το παρελθόν εγκαταλείπει την παρελθούσα κατάσταση; Δεν πρέπει να ειπωθεί έτσι.

Το παρελθόν υπάρχει, το παρελθόν δεν εγκαταλείπει την παρελθούσα κατάσταση; Ναι. Το παρελθόν είναι μόνιμο, σταθερό, αιώνιο, μη υποκείμενο σε μεταβολή; Δεν πρέπει να ειπωθεί έτσι... κ.λπ... Δεν είναι το παρελθόν παροδικό, ασταθές, μη-αιώνιο, υποκείμενο σε μεταβολή; Ναι. Αν το παρελθόν είναι παροδικό, ασταθές, μη-αιώνιο, υποκείμενο σε μεταβολή, τότε βεβαίως κύριε, δεν πρέπει να ειπωθεί - «το παρελθόν υπάρχει, το παρελθόν δεν εγκαταλείπει την παρελθοντική κατάσταση».

Το Νιμπάνα υπάρχει, το Νιμπάνα δεν εγκαταλείπει την κατάσταση του Νιμπάνα· το Νιμπάνα είναι μόνιμο, σταθερό, αιώνιο, μη υποκείμενο σε μεταβολή; Ναι. Το παρελθόν υπάρχει, το παρελθόν δεν εγκαταλείπει την παρελθοντική κατάσταση· το παρελθόν είναι μόνιμο, σταθερό, αιώνιο, μη υποκείμενο σε μεταβολή; Δεν πρέπει να ειπωθεί έτσι... κ.λπ...

Το παρελθόν υπάρχει, το παρελθόν δεν εγκαταλείπει την παρελθοντική κατάσταση, το παρελθόν είναι παροδικό, ασταθές, μη-αιώνιο, υποκείμενο σε μεταβολή; Ναι. Το Νιμπάνα υπάρχει, το Νιμπάνα δεν εγκαταλείπει την κατάσταση του Νιμπάνα, το Νιμπάνα είναι παροδικό, ασταθές, μη-αιώνιο, υποκείμενο σε μεταβολή; Δεν πρέπει να ειπωθεί έτσι... κ.λπ...

287. Η παρελθοντική ύλη υπάρχει, η παρελθοντική ύλη δεν εγκαταλείπει την παρελθοντική κατάσταση; Ναι. Η μελλοντική ύλη υπάρχει, η μελλοντική ύλη δεν εγκαταλείπει τη μελλοντική κατάσταση; Δεν πρέπει να ειπωθεί έτσι... κ.λπ... η παρελθοντική ύλη υπάρχει, η παρελθοντική ύλη δεν εγκαταλείπει την παρελθοντική κατάσταση; Ναι. Η παρούσα ύλη υπάρχει, η παρούσα ύλη δεν εγκαταλείπει την παρούσα κατάσταση; Δεν πρέπει να ειπωθεί έτσι... κ.λπ...

Η μελλοντική ύλη υπάρχει, η μελλοντική ύλη εγκαταλείπει τη μελλοντική κατάσταση; Ναι. Η παρελθοντική ύλη υπάρχει, η παρελθοντική ύλη εγκαταλείπει την παρελθοντική κατάσταση; Δεν πρέπει να ειπωθεί έτσι... κ.λπ...

Η παρούσα ύλη υπάρχει, η παρούσα ύλη εγκαταλείπει την παρούσα κατάσταση; Ναι. Η παρελθοντική ύλη υπάρχει, η παρελθοντική ύλη εγκαταλείπει την παρελθοντική κατάσταση; Δεν πρέπει να ειπωθεί έτσι... κ.λπ...

Η παρελθοντική ύλη υπάρχει, η παρελθοντική ύλη δεν εγκαταλείπει την παρελθοντική κατάσταση; Ναι. Η παρελθοντική ύλη είναι μόνιμη, σταθερή, αιώνια, μη υποκείμενη σε μεταβολή; Δεν πρέπει να ειπωθεί έτσι... κ.λπ... Δεν είναι η παρελθοντική ύλη παροδική, ασταθής, μη-αιώνια, υποκείμενη σε μεταβολή; Ναι. Αν η παρελθοντική ύλη είναι παροδική... κ.λπ... υποκείμενη σε μεταβολή, τότε βεβαίως κύριε, δεν πρέπει να ειπωθεί - «η παρελθοντική ύλη υπάρχει, η παρελθοντική ύλη δεν εγκαταλείπει την παρελθοντική κατάσταση».

Το Νιμπάνα υπάρχει, το Νιμπάνα δεν εγκαταλείπει την κατάσταση του Νιμπάνα, το Νιμπάνα είναι μόνιμο, σταθερό, αιώνιο, μη υποκείμενο σε μεταβολή; Ναι. Η παρελθοντική ύλη υπάρχει, η παρελθοντική ύλη δεν εγκαταλείπει την παρελθοντική κατάσταση, η παρελθοντική ύλη είναι μόνιμη, σταθερή, αιώνια, μη υποκείμενη σε μεταβολή; Δεν πρέπει να ειπωθεί έτσι... κ.λπ...

Η παρελθοντική ύλη υπάρχει, η παρελθοντική ύλη δεν εγκαταλείπει την παρελθοντική κατάσταση, η παρελθοντική ύλη είναι παροδική, ασταθής, μη-αιώνια, υποκείμενη σε μεταβολή; Ναι. Το Νιμπάνα υπάρχει, το Νιμπάνα δεν εγκαταλείπει την

κατάσταση του Νιμπάνα, το Νιμπάνα είναι παροδικό, ασταθές, μη-αιώνιο, υποκείμενο σε μεταβολή; Δεν πρέπει να ειπωθεί έτσι... κ.λπ...

Το παρελθοντικό αίσθημα υπάρχει... η παρελθοντική αντίληψη υπάρχει... οι παρελθοντικές δραστηριότητες υπάρχουν... η παρελθοντική συνείδηση υπάρχει, η παρελθοντική συνείδηση δεν εγκαταλείπει την παρελθοντική κατάσταση; Ναι. Η μελλοντική συνείδηση υπάρχει, η μελλοντική συνείδηση δεν εγκαταλείπει τη μελλοντική κατάσταση; Δεν πρέπει να ειπωθεί έτσι... κ.λπ... η παρελθοντική συνείδηση υπάρχει, η παρελθοντική συνείδηση δεν εγκαταλείπει την παρελθοντική κατάσταση; Ναι. Η παρούσα συνείδηση υπάρχει, η παρούσα συνείδηση δεν εγκαταλείπει την παρούσα κατάσταση; Δεν πρέπει να ειπωθεί έτσι... κ.λπ...

Η μελλοντική συνείδηση υπάρχει, η μελλοντική συνείδηση εγκαταλείπει τη μελλοντική κατάσταση; Ναι. Η παρελθοντική συνείδηση υπάρχει, η παρελθοντική συνείδηση εγκαταλείπει την παρελθοντική κατάσταση; Δεν πρέπει να ειπωθεί έτσι... κ.λπ...

Η παρούσα συνείδηση υπάρχει, η παρούσα συνείδηση εγκαταλείπει την παρούσα κατάσταση; Ναι. Η παρελθοντική συνείδηση υπάρχει, η παρελθοντική συνείδηση εγκαταλείπει την παρελθοντική κατάσταση; Δεν πρέπει να ειπωθεί έτσι... κ.λπ...

Η παρελθοντική συνείδηση υπάρχει, η παρελθοντική συνείδηση δεν εγκαταλείπει την παρελθοντική κατάσταση; Ναι. Η παρελθοντική συνείδηση είναι μόνιμη, σταθερή, αιώνια, μη υποκείμενη σε μεταβολή; Δεν πρέπει να ειπωθεί έτσι... κ.λπ... δεν είναι η παρελθοντική συνείδηση παροδική, ασταθής, μη-αιώνια, υποκείμενη σε μεταβολή; Ναι. Αν η παρελθοντική συνείδηση είναι παροδική, ασταθής, μη-αιώνια, υποκείμενη σε μεταβολή, τότε βεβαίως κύριε, δεν πρέπει να ειπωθεί - «η παρελθοντική συνείδηση υπάρχει, η παρελθοντική συνείδηση δεν εγκαταλείπει την παρελθοντική κατάσταση».

Το Νιμπάνα υπάρχει, το Νιμπάνα δεν εγκαταλείπει την κατάσταση του Νιμπάνα, το Νιμπάνα είναι μόνιμο, σταθερό, αιώνιο, μη υποκείμενο σε μεταβολή; Ναι. Η παρελθοντική συνείδηση υπάρχει, η παρελθοντική συνείδηση δεν εγκαταλείπει την παρελθοντική κατάσταση, η παρελθοντική συνείδηση είναι μόνιμη, σταθερή, αιώνια, μη υποκείμενη σε μεταβολή; Δεν πρέπει να ειπωθεί έτσι... κ.λπ...

Η παρελθοντική συνείδηση υπάρχει, η παρελθοντική συνείδηση δεν εγκαταλείπει την παρελθοντική κατάσταση, η παρελθοντική συνείδηση είναι παροδική, ασταθής, μη-αιώνια, υποκείμενη σε μεταβολή; Ναι. Το Νιμπάνα υπάρχει, το Νιμπάνα δεν εγκαταλείπει την κατάσταση του Νιμπάνα, το Νιμπάνα είναι παροδικό, ασταθές, μη-αιώνιο, υποκείμενο σε μεταβολή; Δεν πρέπει να ειπωθεί έτσι... κ.λπ...

Διευκρίνιση λέξεων

288. Το παρελθόν δεν υπάρχει; Ναι. Αν το παρελθόν δεν υπάρχει, το «το παρελθόν υπάρχει» είναι λανθασμένο. Αν όμως υπάρχει το μη παρελθόν, το «υπάρχει παρελθόν» είναι λανθασμένο. Το μέλλον δεν υπάρχει; Ναι. Αν το μέλλον δεν υπάρχει, το «το μέλλον υπάρχει» είναι λανθασμένο. Αν όμως υπάρχει το μη μέλλον, το «υπάρχει μέλλον» είναι λανθασμένο.

Αφού ήταν μέλλον γίνεται παρόν; Ναι. Αυτό ακριβώς το μέλλον είναι αυτό το παρόν; Δεν πρέπει να ειπωθεί έτσι... κ.λπ... αυτό ακριβώς το μέλλον είναι αυτό το παρόν; Ναι. Αφού ήταν γίνεται, αφού ήταν γίνεται; Δεν πρέπει να ειπωθεί έτσι... κ.λπ... αφού ήταν γίνεται, αφού ήταν γίνεται; Ναι. Μη όντας δεν γίνεται, μη όντας δεν γίνεται; Δεν πρέπει να ειπωθεί έτσι... κ.λπ...

Αφού ήταν παρόν γίνεται παρελθόν; Ναι. Αυτό ακριβώς το παρόν είναι αυτό το παρελθόν; Δεν πρέπει να ειπωθεί έτσι... κ.λπ... αυτό ακριβώς το παρόν είναι αυτό το παρελθόν; Ναι. Αφού ήταν γίνεται, αφού ήταν γίνεται; Δεν πρέπει να ειπωθεί έτσι... κ.λπ... αφού ήταν γίνεται, αφού ήταν γίνεται; Ναι. Μη όντας δεν γίνεται, μη όντας δεν γίνεται; Δεν πρέπει να ειπωθεί έτσι... κ.λπ...

Το μέλλον αφού γίνει παρόν, το παρόν αφού γίνει παρελθόν; Ναι. Αυτό ακριβώς το μέλλον είναι αυτό το παρόν, είναι αυτό το παρελθόν; Δεν πρέπει να ειπωθεί έτσι... κ.λπ... αυτό ακριβώς το μέλλον είναι αυτό το παρόν, είναι αυτό το παρελθόν; Ναι. Αφού ήταν γίνεται, αφού ήταν γίνεται; Δεν πρέπει να ειπωθεί έτσι... κ.λπ... αφού ήταν γίνεται, αφού ήταν γίνεται; Ναι. Μη όντας δεν γίνεται, μη όντας δεν γίνεται; Δεν πρέπει να ειπωθεί έτσι.

Συζήτηση για το παρελθόν μάτι, ύλη και τα λοιπά

289. Το παρελθόν μάτι υπάρχει, υπάρχουν υλικές μορφές, υπάρχει οφθαλμική συνείδηση, υπάρχει φως, υπάρχει προσοχή; Ναι. Με το παρελθόν μάτι βλέπει την παρελθοντική υλική μορφή; Δεν πρέπει να ειπωθεί έτσι... κ.λπ... το παρελθόν αυτί υπάρχει, υπάρχουν ήχοι, υπάρχει ωτική συνείδηση, υπάρχει χώρος, υπάρχει προσοχή; Ναι. Με το παρελθόν αυτί ακούει τον παρελθοντικό ήχο; Δεν πρέπει να ειπωθεί έτσι... κ.λπ... η παρελθοντική μύτη υπάρχει, υπάρχουν οσμές, υπάρχει ρινική συνείδηση, υπάρχει αέρας, υπάρχει προσοχή; Ναι. Με την παρελθοντική μύτη μυρίζει την παρελθοντική οσμή; Δεν πρέπει να ειπωθεί έτσι... κ.λπ... η παρελθοντική γλώσσα υπάρχει, υπάρχουν γεύσεις, υπάρχει γλωσσική συνείδηση, υπάρχει υγρό, υπάρχει προσοχή; Ναι. Με την παρελθοντική γλώσσα γεύεται την παρελθοντική γεύση; Δεν πρέπει να ειπωθεί έτσι... κ.λπ... το παρελθόν σώμα υπάρχει, υπάρχουν απτά αντικείμενα, υπάρχει σωματική συνείδηση, υπάρχει γη, υπάρχει προσοχή; Ναι. Με το παρελθόν σώμα αγγίζει το παρελθοντικό απτό αντικείμενο; Δεν πρέπει να ειπωθεί έτσι... κ.λπ... ο παρελθόν νους υπάρχει, υπάρχουν νοητικά φαινόμενα, υπάρχει νοητική συνείδηση, υπάρχει αισθητήρια βάση, υπάρχει προσοχή; Ναι. Με τον παρελθόντα νου συνειδητοποιεί το παρελθοντικό νοητικό φαινόμενο; Δεν πρέπει να ειπωθεί έτσι... κ.λπ...

Το μέλλον μάτι υπάρχει, υπάρχουν υλικές μορφές, υπάρχει οφθαλμική συνείδηση, υπάρχει φως, υπάρχει προσοχή; Ναι. Με το μέλλον μάτι βλέπει τη μελλοντική υλική μορφή; Δεν πρέπει να ειπωθεί έτσι... κ.λπ... το μέλλον αυτί υπάρχει... η μύτη υπάρχει... η γλώσσα υπάρχει... το σώμα υπάρχει... ο νους υπάρχει, υπάρχουν νοητικά φαινόμενα, υπάρχει νοητική συνείδηση, υπάρχει αισθητήρια βάση, υπάρχει προσοχή; Ναι. Με τον μέλλοντα νου συνειδητοποιεί το μελλοντικό νοητικό φαινόμενο; Δεν πρέπει να ειπωθεί έτσι... κ.λπ...

Το παρόν μάτι υπάρχει, υλικές μορφές υπάρχουν, οφθαλμική συνείδηση υπάρχει, φως υπάρχει, προσοχή υπάρχει, με το παρόν μάτι βλέπει την παρούσα υλική μορφή; Ναι. Το παρελθόν μάτι υπάρχει, υλικές μορφές υπάρχουν, οφθαλμική συνείδηση υπάρχει, φως υπάρχει, προσοχή υπάρχει, με το παρελθόν μάτι βλέπει την παρελθοντική υλική

μορφή; Δεν πρέπει να ειπωθεί έτσι... κ.λπ... Το παρόν αυτί υπάρχει... η μύτη υπάρχει... η γλώσσα υπάρχει... το σώμα υπάρχει... νους υπάρχει, νοητικά φαινόμενα υπάρχουν, νοητική συνείδηση υπάρχει, αισθητήρια βάση υπάρχει, προσοχή υπάρχει, με τον παρόντα νου συνειδητοποιεί το παρόν νοητικό φαινόμενο; Ναι. Ο παρελθών νους υπάρχει, νοητικά φαινόμενα υπάρχουν, νοητική συνείδηση υπάρχει, αισθητήρια βάση υπάρχει, προσοχή υπάρχει, με τον παρελθόντα νου συνειδητοποιεί το παρελθόν νοητικό φαινόμενο; Δεν πρέπει να ειπωθεί έτσι... κ.λπ...

Το παρόν μάτι υπάρχει, υλικές μορφές υπάρχουν, οφθαλμική συνείδηση υπάρχει, φως υπάρχει, προσοχή υπάρχει, με το παρόν μάτι βλέπει την παρούσα υλική μορφή; Ναι. Το μέλλον μάτι υπάρχει, υλικές μορφές υπάρχουν, οφθαλμική συνείδηση υπάρχει, φως υπάρχει, προσοχή υπάρχει, με το μέλλον μάτι βλέπει τη μελλοντική υλική μορφή; Δεν πρέπει να ειπωθεί έτσι... κ.λπ... το παρόν αυτί υπάρχει... η μύτη υπάρχει... η γλώσσα υπάρχει... το σώμα υπάρχει... νους υπάρχει, νοητικά φαινόμενα υπάρχουν, νοητική συνείδηση υπάρχει, αισθητήρια βάση υπάρχει, προσοχή υπάρχει, με τον παρόντα νου συνειδητοποιεί το παρόν νοητικό φαινόμενο; Ναι. Ο μέλλον νους υπάρχει, νοητικά φαινόμενα υπάρχουν, νοητική συνείδηση υπάρχει, αισθητήρια βάση υπάρχει, προσοχή υπάρχει, με τον μέλλοντα νου συνειδητοποιεί το μελλοντικό νοητικό φαινόμενο; Δεν πρέπει να ειπωθεί έτσι... κ.λπ...

Το παρελθόν μάτι υπάρχει, υλικές μορφές υπάρχουν, οφθαλμική συνείδηση υπάρχει, φως υπάρχει, προσοχή υπάρχει, και με το παρελθόν μάτι δεν βλέπει την παρελθοντική υλική μορφή; Ναι. Το παρόν μάτι υπάρχει, υλικές μορφές υπάρχουν, οφθαλμική συνείδηση υπάρχει, φως υπάρχει, προσοχή υπάρχει, και με το παρόν μάτι δεν βλέπει την παρούσα υλική μορφή; Δεν πρέπει να ειπωθεί έτσι... κ.λπ... το παρελθόν αυτί υπάρχει... η μύτη υπάρχει... η γλώσσα υπάρχει... το σώμα υπάρχει... νους υπάρχει, νοητικά φαινόμενα υπάρχουν, νοητική συνείδηση υπάρχει, αισθητήρια βάση υπάρχει, προσοχή υπάρχει, και με τον παρελθόντα νου δεν συνειδητοποιεί το παρελθόν νοητικό φαινόμενο; Ναι. Ο παρών νους υπάρχει, νοητικά φαινόμενα υπάρχουν, νοητική συνείδηση υπάρχει, αισθητήρια βάση υπάρχει, προσοχή υπάρχει, και με τον παρόντα νου δεν συνειδητοποιεί το παρόν νοητικό φαινόμενο; Δεν πρέπει να ειπωθεί έτσι... κ.λπ...

Το μέλλον μάτι υπάρχει, υπάρχουν υλικές μορφές, υπάρχει οφθαλμική συνείδηση, υπάρχει φως, υπάρχει προσοχή, και με το μέλλον μάτι δεν βλέπει τη μέλλουσα υλική μορφή; Ναι. Το παρόν μάτι υπάρχει, υλικές μορφές υπάρχουν, οφθαλμική συνείδηση υπάρχει, φως υπάρχει, προσοχή υπάρχει, και με το παρόν μάτι δεν βλέπει την παρούσα υλική μορφή; Δεν πρέπει να ειπωθεί έτσι... κ.λπ... το μέλλον αυτί υπάρχει... η μύτη υπάρχει... η γλώσσα υπάρχει... το σώμα υπάρχει... ο νους υπάρχει, υπάρχουν νοητικά φαινόμενα, υπάρχει νοητική συνείδηση, υπάρχει αισθητήρια βάση, υπάρχει προσοχή, και με τον μέλλοντα νου δεν συνειδητοποιεί το μέλλον νοητικό φαινόμενο; Ναι. Ο παρών νους υπάρχει, νοητικά φαινόμενα υπάρχουν, νοητική συνείδηση υπάρχει, αισθητήρια βάση υπάρχει, προσοχή υπάρχει, και με τον παρόντα νου δεν συνειδητοποιεί το παρόν νοητικό φαινόμενο; Δεν πρέπει να ειπωθεί έτσι... κ.λπ...

Συζήτηση για την παρελθούσα γνώση και τα λοιπά

290. Υπάρχει παρελθοντική γνώση; Ναι. Με εκείνη τη γνώση εκτελεί αυτό που πρέπει να γίνει με τη γνώση; Δεν πρέπει να ειπωθεί έτσι... κ.λπ... με εκείνη τη γνώση εκτελεί αυτό που πρέπει να γίνει με τη γνώση; Ναι. Με εκείνη τη γνώση κατανοεί

πλήρως τον πόνο, εγκαταλείπει την προέλευση, πραγματοποιεί την παύση, αναπτύσσει την οδό; Δεν πρέπει να ειπωθεί έτσι... κ.λπ...

Υπάρχει μελλοντική γνώση; Ναι. Με εκείνη τη γνώση εκτελεί αυτό που πρέπει να γίνει με τη γνώση; Δεν πρέπει να ειπωθεί έτσι... κ.λπ... με εκείνη τη γνώση εκτελεί αυτό που πρέπει να γίνει με τη γνώση; Ναι. Με εκείνη τη γνώση κατανοεί πλήρως τον πόνο, εγκαταλείπει την προέλευση, πραγματοποιεί την παύση, αναπτύσσει την οδό; Δεν πρέπει να ειπωθεί έτσι... κ.λπ...

Υπάρχει παροντική γνώση, με εκείνη τη γνώση εκτελεί αυτό που πρέπει να γίνει με τη γνώση; Ναι. Υπάρχει παρελθοντική γνώση, με εκείνη τη γνώση εκτελεί αυτό που πρέπει να γίνει με τη γνώση; Δεν πρέπει να ειπωθεί έτσι... κ.λπ... υπάρχει παροντική γνώση, με εκείνη τη γνώση κατανοεί πλήρως τον πόνο, εγκαταλείπει την προέλευση, πραγματοποιεί την παύση, αναπτύσσει την οδό; Ναι. Υπάρχει παρελθοντική γνώση, με εκείνη τη γνώση κατανοεί πλήρως τον πόνο, εγκαταλείπει την προέλευση, πραγματοποιεί την παύση, αναπτύσσει την οδό; Δεν πρέπει να ειπωθεί έτσι... κ.λπ... υπάρχει παροντική γνώση, με εκείνη τη γνώση εκτελεί αυτό που πρέπει να γίνει με τη γνώση; Ναι. Υπάρχει μελλοντική γνώση, με εκείνη τη γνώση εκτελεί αυτό που πρέπει να γίνει με τη γνώση; Δεν πρέπει να ειπωθεί έτσι... κ.λπ... υπάρχει παροντική γνώση, με εκείνη τη γνώση κατανοεί πλήρως τον πόνο, εγκαταλείπει την προέλευση, πραγματοποιεί την παύση, αναπτύσσει την οδό; Ναι. Υπάρχει μελλοντική γνώση, με εκείνη τη γνώση κατανοεί πλήρως τον πόνο, εγκαταλείπει την προέλευση, πραγματοποιεί την παύση, αναπτύσσει την οδό; Δεν πρέπει να ειπωθεί έτσι... κ.λπ...

Η παρελθοντική γνώση υπάρχει, και με εκείνη τη γνώση δεν εκτελεί το καθήκον της γνώσης; Ναι. Η παρούσα γνώση υπάρχει, και με εκείνη τη γνώση δεν εκτελεί το καθήκον της γνώσης; Δεν πρέπει να ειπωθεί έτσι... κ.λπ... η παρελθοντική γνώση υπάρχει, και με εκείνη τη γνώση δεν κατανοεί πλήρως τη δυστυχία, δεν εγκαταλείπει την προέλευση, δεν πραγματοποιεί την παύση, δεν αναπτύσσει την οδό; Ναι. Η παρούσα γνώση υπάρχει, και με εκείνη τη γνώση δεν κατανοεί πλήρως τη δυστυχία, δεν εγκαταλείπει την προέλευση, δεν πραγματοποιεί την παύση, δεν αναπτύσσει την οδό; Δεν πρέπει να ειπωθεί έτσι... κ.λπ...

Η μελλοντική γνώση υπάρχει, και με εκείνη τη γνώση δεν εκτελεί το καθήκον της γνώσης; Ναι. Η παρούσα γνώση υπάρχει, και με εκείνη τη γνώση δεν εκτελεί το καθήκον της γνώσης; Δεν πρέπει να ειπωθεί έτσι... κ.λπ... Η μελλοντική γνώση υπάρχει, και με εκείνη τη γνώση δεν κατανοεί πλήρως τη δυστυχία, δεν εγκαταλείπει την προέλευση, δεν πραγματοποιεί την παύση, δεν αναπτύσσει την οδό; Ναι. Η παρούσα γνώση υπάρχει, και με εκείνη τη γνώση δεν κατανοεί πλήρως τη δυστυχία, δεν εγκαταλείπει την προέλευση, δεν πραγματοποιεί την παύση, δεν αναπτύσσει την οδό; Δεν πρέπει να ειπωθεί έτσι... κ.λπ...

Συζήτηση για τον Άξιο και τα λοιπά

291. Του Άξιου η παρελθούσα λαγνεία υπάρχει; Ναι. Ο Άξιος με εκείνη τη λαγνεία είναι με πάθος; Δεν πρέπει να ειπωθεί έτσι... κ.λπ... του Άξιου το παρελθόν μίσος υπάρχει; Ναι. Ο Άξιος με εκείνο το μίσος είναι με μίσος; Δεν πρέπει να ειπωθεί έτσι... κ.λπ... του Άξιου η παρελθούσα αυταπάτη υπάρχει; Ναι. Ο Άξιος με εκείνη την αυταπάτη είναι με αυταπάτη; Δεν πρέπει να ειπωθεί έτσι... κ.λπ... του Άξιου η παρελθούσα αλαζονεία υπάρχει; Ναι. Ο Άξιος με εκείνη την αλαζονεία είναι με αλαζονεία; Δεν πρέπει να ειπωθεί έτσι... κ.λπ... του Άξιου η παρελθούσα λανθασμένη

άποψη υπάρχει; Ναι. Ο Άξιος με εκείνη τη λανθασμένη άποψη είναι με λανθασμένη άποψη; Δεν πρέπει να ειπωθεί έτσι... κ.λπ... του Άξιου η παρελθούσα σκεπτικιστική αμφιβολία υπάρχει; Ναι. Ο Άξιος με εκείνη τη σκεπτικιστική αμφιβολία είναι με σκεπτικιστική αμφιβολία; Δεν πρέπει να ειπωθεί έτσι... κ.λπ... του Άξιου η παρελθούσα νωθρότητα υπάρχει; Ναι. Ο Άξιος με εκείνη τη νωθρότητα είναι με νωθρότητα; Δεν πρέπει να ειπωθεί έτσι... κ.λπ... του Άξιου η παρελθούσα ανησυχία υπάρχει; Ναι. Ο Άξιος με εκείνη την ανησυχία είναι με ανησυχία; Δεν πρέπει να ειπωθεί έτσι... κ.λπ... του Άξιου η παρελθούσα αδιαντροπιά υπάρχει; Ναι. Ο Άξιος με εκείνη την αδιαντροπιά είναι με αδιαντροπιά; Δεν πρέπει να ειπωθεί έτσι... κ.λπ... του Άξιου ο παρελθόν μη ηθικός φόβος υπάρχει; Ναι. Ο Άξιος με εκείνον τον μη ηθικό φόβο είναι με μη ηθικό φόβο; Δεν πρέπει να ειπωθεί έτσι... κ.λπ...

Του μη-επιστρέφοντα η παρελθοντική άποψη περί ταυτότητας υπάρχει; Ναι. Ο μη-επιστρέφων με εκείνη την άποψη έχει λανθασμένη άποψη; Δεν πρέπει να ειπωθεί έτσι... κ.λπ... του μη-επιστρέφοντα η παρελθοντική σκεπτικιστική αμφιβολία υπάρχει... η παρελθοντική αγκίστρωση σε ηθικούς κανόνες και αυστηρότητες υπάρχει... το παρελθοντικό λεπτό ηδονικό πάθος υπάρχει... ο παρελθοντικός λεπτός θυμός υπάρχει; Ναι. Ο μη-επιστρέφων με εκείνον τον θυμό έχει θυμωμένη συνείδηση; Δεν πρέπει να ειπωθεί έτσι... κ.λπ...

Του άπαξ επιστρέφοντα η παρελθοντική άποψη περί ταυτότητας υπάρχει; Ναι. Ο άπαξ επιστρέφων με εκείνη την άποψη έχει λανθασμένη άποψη; Δεν πρέπει να ειπωθεί έτσι... κ.λπ... του άπαξ επιστρέφοντα η παρελθοντική σκεπτικιστική αμφιβολία υπάρχει... η παρελθοντική αγκίστρωση σε ηθικούς κανόνες και αυστηρότητες υπάρχει... το παρελθοντικό χονδροειδές ηδονικό πάθος υπάρχει... ο παρελθοντικός χονδροειδής θυμός υπάρχει; Ναι. Ο άπαξ επιστρέφων με εκείνον τον θυμό έχει θυμωμένη συνείδηση; Δεν πρέπει να ειπωθεί έτσι... κ.λπ...

Του εισερχόμενου στο ρεύμα η παρελθοντική άποψη περί ταυτότητας υπάρχει; Ναι. Ο εισερχόμενος στο ρεύμα με εκείνη την άποψη έχει λανθασμένη άποψη; Δεν πρέπει να ειπωθεί έτσι... κ.λπ... του εισερχόμενου στο ρεύμα η παρελθοντική σκεπτικιστική αμφιβολία υπάρχει... η παρελθοντική αγκίστρωση σε ηθικούς κανόνες και αυστηρότητες υπάρχει... η παρελθοντική λαγνεία που οδηγεί στους κόσμους της αθλιότητας υπάρχει... το παρελθοντικό μίσος που οδηγεί στους κόσμους της αθλιότητας υπάρχει... η παρελθοντική αυταπάτη που οδηγεί στους κόσμους της αθλιότητας υπάρχει; Ναι. Ο εισερχόμενος στο ρεύμα με εκείνη την αυταπάτη έχει αυταπάτη; Δεν πρέπει να ειπωθεί έτσι... κ.λπ...

292. Του κοινού ανθρώπου η παρελθούσα λαγνεία υπάρχει, ο κοινός άνθρωπος με εκείνη τη λαγνεία είναι με πάθος; Ναι. Του Άξιου η παρελθούσα λαγνεία υπάρχει, ο Άξιος με εκείνη τη λαγνεία είναι με πάθος; Δεν πρέπει να ειπωθεί έτσι... κ.λπ... του κοινού ανθρώπου το παρελθόν μίσος υπάρχει... κ.λπ... ο παρελθόν μη ηθικός φόβος υπάρχει, ο κοινός άνθρωπος με εκείνον τον μη ηθικό φόβο είναι με μη ηθικό φόβο; Ναι. Του Άξιου ο παρελθόν μη ηθικός φόβος υπάρχει, ο Άξιος με εκείνον τον μη ηθικό φόβο είναι με μη ηθικό φόβο; Δεν πρέπει να ειπωθεί έτσι... κ.λπ...

Του κοινού ανθρώπου η παρελθοντική άποψη περί ταυτότητας υπάρχει, ο κοινός άνθρωπος με εκείνη την άποψη έχει λανθασμένη άποψη; Ναι. Του μη-επιστρέφοντα η παρελθοντική άποψη περί ταυτότητας υπάρχει, ο μη-επιστρέφων με εκείνη την άποψη έχει λανθασμένη άποψη; Δεν πρέπει να ειπωθεί έτσι... κ.λπ... του κοινού ανθρώπου η

παρελθοντική σκεπτικιστική αμφιβολία υπάρχει... κ.λπ... ο παρελθοντικός λεπτός θυμός υπάρχει, ο κοινός άνθρωπος με εκείνον τον θυμό έχει θυμωμένη συνείδηση; Ναι. Του μη-επιστρέφοντα ο παρελθοντικός λεπτός θυμός υπάρχει, ο μη-επιστρέφων με εκείνον τον θυμό έχει θυμωμένη συνείδηση; Δεν πρέπει να ειπωθεί έτσι... κ.λπ...

Του κοινού ανθρώπου η παρελθοντική άποψη περί ταυτότητας υπάρχει, ο κοινός άνθρωπος με εκείνη την άποψη έχει λανθασμένη άποψη; Ναι. Του άπαξ επιστρέφοντα η παρελθοντική άποψη περί ταυτότητας υπάρχει, ο άπαξ επιστρέφων με εκείνη την άποψη έχει λανθασμένη άποψη; Δεν πρέπει να ειπωθεί έτσι... κ.λπ... του κοινού ανθρώπου η παρελθοντική σκεπτικιστική αμφιβολία υπάρχει... ο παρελθοντικός χονδροειδής θυμός υπάρχει, ο κοινός άνθρωπος με εκείνον τον θυμό έχει θυμωμένη συνείδηση; Ναι. Του άπαξ επιστρέφοντα ο παρελθοντικός χονδροειδής θυμός υπάρχει, ο άπαξ επιστρέφων με εκείνον τον θυμό έχει θυμωμένη συνείδηση; Δεν πρέπει να ειπωθεί έτσι... κ.λπ...

Του κοινού ανθρώπου η παρελθοντική άποψη περί ταυτότητας υπάρχει, ο κοινός άνθρωπος με εκείνη την άποψη έχει λανθασμένη άποψη; Ναι. Του εισερχόμενου στο ρεύμα η παρελθοντική άποψη περί ταυτότητας υπάρχει, ο εισερχόμενος στο ρεύμα με εκείνη την άποψη έχει λανθασμένη άποψη; Δεν πρέπει να ειπωθεί έτσι... κ.λπ... του κοινού ανθρώπου η παρελθοντική σκεπτικιστική αμφιβολία υπάρχει... κ.λπ... η παρελθοντική αυταπάτη που οδηγεί στους κόσμους της αθλιότητας υπάρχει, ο κοινός άνθρωπος με εκείνη την αυταπάτη είναι με αυταπάτη; Ναι. Του εισερχόμενου στο ρεύμα η παρελθοντική αυταπάτη που οδηγεί στους κόσμους της αθλιότητας υπάρχει, ο εισερχόμενος στο ρεύμα με εκείνη την αυταπάτη είναι με αυταπάτη; Δεν πρέπει να ειπωθεί έτσι... κ.λπ...

Του Άξιου η παρελθούσα λαγνεία υπάρχει, και ο Άξιος με εκείνη τη λαγνεία δεν είναι με πάθος; Ναι. Του κοινού ανθρώπου η παρελθούσα λαγνεία υπάρχει, και ο κοινός άνθρωπος με εκείνη τη λαγνεία δεν είναι με πάθος; Δεν πρέπει να ειπωθεί έτσι... κ.λπ... του Άξιου το παρελθόν μίσος υπάρχει... κ.λπ... ο παρελθόν μη ηθικός φόβος υπάρχει, και ο Άξιος με εκείνον τον μη ηθικό φόβο δεν είναι με μη ηθικό φόβο; Ναι. Του κοινού ανθρώπου ο παρελθόν μη ηθικός φόβος υπάρχει, και ο κοινός άνθρωπος με εκείνον τον μη ηθικό φόβο δεν είναι με μη ηθικό φόβο; Δεν πρέπει να ειπωθεί έτσι... κ.λπ...

Του μη-επιστρέφοντα η παρελθοντική άποψη περί ταυτότητας υπάρχει, και ο μη-επιστρέφων με εκείνη την άποψη δεν έχει λανθασμένη άποψη; Ναι. Του κοινού ανθρώπου η παρελθοντική άποψη περί ταυτότητας υπάρχει, και ο κοινός άνθρωπος με εκείνη την άποψη δεν έχει λανθασμένη άποψη; Δεν πρέπει να ειπωθεί έτσι... κ.λπ... του μη-επιστρέφοντα η παρελθοντική σκεπτικιστική αμφιβολία υπάρχει... κ.λπ... ο παρελθοντικός λεπτός θυμός υπάρχει, και ο μη-επιστρέφων με εκείνον τον θυμό δεν έχει θυμωμένη συνείδηση; Ναι. Του κοινού ανθρώπου ο παρελθοντικός λεπτός θυμός υπάρχει, και ο κοινός άνθρωπος με εκείνον τον θυμό δεν έχει θυμωμένη συνείδηση; Δεν πρέπει να ειπωθεί έτσι... κ.λπ...

Του άπαξ επιστρέφοντα η παρελθοντική άποψη περί ταυτότητας υπάρχει, και ο άπαξ επιστρέφων με εκείνη την άποψη δεν έχει λανθασμένη άποψη; Ναι. Του κοινού ανθρώπου η παρελθοντική άποψη περί ταυτότητας υπάρχει, και ο κοινός άνθρωπος με εκείνη την άποψη δεν έχει λανθασμένη άποψη; Δεν πρέπει να ειπωθεί έτσι... κ.λπ... του άπαξ επιστρέφοντα η παρελθοντική σκεπτικιστική αμφιβολία υπάρχει... κ.λπ...ο

παρελθοντικός χονδροειδής θυμός υπάρχει, και ο άπαξ επιστρέφων με εκείνον τον θυμό δεν έχει θυμωμένη συνείδηση; Ναι. Του κοινού ανθρώπου ο παρελθοντικός χονδροειδής θυμός υπάρχει, και ο κοινός άνθρωπος με εκείνον τον θυμό δεν έχει θυμωμένη συνείδηση; Δεν πρέπει να ειπωθεί έτσι... κ.λπ...

Του εισερχόμενου στο ρεύμα η παρελθοντική άποψη περί ταυτότητας υπάρχει, και ο εισερχόμενος στο ρεύμα με εκείνη την άποψη δεν έχει λανθασμένη άποψη; Ναι. Του κοινού ανθρώπου η παρελθοντική άποψη περί ταυτότητας υπάρχει, και ο κοινός άνθρωπος με εκείνη την άποψη δεν έχει λανθασμένη άποψη; Δεν πρέπει να ειπωθεί έτσι... κ.λπ... του εισερχόμενου στο ρεύμα η παρελθοντική σκεπτικιστική αμφιβολία υπάρχει... κ.λπ... η παρελθοντική αυταπάτη που οδηγεί στους κόσμους της αθλιότητας υπάρχει, και ο εισερχόμενος στο ρεύμα με εκείνη την αυταπάτη δεν έχει αυταπάτη; Ναι. Του κοινού ανθρώπου η παρελθοντική αυταπάτη που οδηγεί στους κόσμους της αθλιότητας υπάρχει, και ο κοινός άνθρωπος με εκείνη την αυταπάτη δεν έχει αυταπάτη; Δεν πρέπει να ειπωθεί έτσι... κ.λπ...

Συζήτηση για το παρελθόν χέρι και τα λοιπά

293. Τα παρελθόντα χέρια υπάρχουν; Ναι. Όταν υπάρχουν παρελθόντα χέρια, το πιάσιμο και το αφήσιμο γίνεται εμφανές; Δεν πρέπει να ειπωθεί έτσι... κ.λπ... Τα παρελθόντα πόδια υπάρχουν; Ναι. Όταν υπάρχουν παρελθόντα πόδια, το προχώρημα και το οπισθοχώρημα γίνεται εμφανές; Δεν πρέπει να ειπωθεί έτσι... κ.λπ... Οι παρελθούσες αρθρώσεις υπάρχουν; Ναι. Όταν υπάρχουν παρελθούσες αρθρώσεις, το λύγισμα και το τέντωμα γίνεται εμφανές; Δεν πρέπει να ειπωθεί έτσι... κ.λπ... Η παρελθούσα κοιλιά υπάρχει; Ναι. Όταν υπάρχει παρελθούσα κοιλιά, η πείνα και η δίψα γίνονται εμφανείς; Δεν πρέπει να ειπωθεί έτσι... κ.λπ...

Το παρελθόν σώμα υπάρχει; Ναι. Το παρελθόν σώμα υπόκειται σε σήκωμα και κατέβασμα, υπόκειται σε κόψιμο και σπάσιμο, είναι κοινό σε κοράκια, γύπες και γεράκια; Δεν πρέπει να ειπωθεί έτσι... κ.λπ... Στο παρελθόν σώμα θα διεισδύσει δηλητήριο, θα διεισδύσει μαχαίρι, θα διεισδύσει φωτιά; Δεν πρέπει να ειπωθεί έτσι... κ.λπ... Είναι δυνατόν το παρελθόν σώμα να δεθεί με αλυσίδα, να δεθεί με σχοινί, να δεθεί με αλυσίδα, να δεθεί με περιορισμό σε χωριό, να δεθεί με περιορισμό σε κωμόπολη, να δεθεί με περιορισμό σε πόλη, να δεθεί με περιορισμό σε επαρχία, να δεθεί με πέντε δεσμά μαζί με τον λαιμό; Δεν πρέπει να ειπωθεί έτσι... κ.λπ...

Το παρελθόν νερό υπάρχει; Ναι. Με εκείνο το νερό κάνει ό,τι πρέπει να γίνει με νερό; Δεν πρέπει να ειπωθεί έτσι... κ.λπ... Η παρελθούσα φωτιά υπάρχει; Ναι. Με εκείνη τη φωτιά κάνει ό,τι πρέπει να γίνει με φωτιά; Δεν πρέπει να ειπωθεί έτσι... κ.λπ... Ο παρελθόν αέρας υπάρχει; Ναι. Με εκείνον τον αέρα κάνει ό,τι πρέπει να γίνει με αέρα; Δεν πρέπει να ειπωθεί έτσι... κ.λπ...

Συζήτηση για τη σύνδεση των παρελθόντων συναθροισμάτων και των λοιπών

294. Το παρελθοντικό συνάθροισμα του υλικού σώματος υπάρχει, το μελλοντικό συνάθροισμα του υλικού σώματος υπάρχει, το παροντικό συνάθροισμα του υλικού σώματος υπάρχει; Ναι. Τρία συναθροίσματα του υλικού σώματος; Δεν πρέπει να ειπωθεί έτσι... κ.λπ. τα παρελθοντικά πέντε συναθροίσματα υπάρχουν, τα μελλοντικά πέντε συναθροίσματα υπάρχουν, τα παροντικά πέντε συναθροίσματα υπάρχουν; Ναι. Δεκαπέντε συναθροίσματα; Δεν πρέπει να ειπωθεί έτσι... κ.λπ...

Η παρελθοντική αισθητήρια βάση του ματιού υπάρχει, η μελλοντική αισθητήρια

βάση του ματιού υπάρχει, η παροντική αισθητήρια βάση του ματιού υπάρχει; Ναι. Τρεις αισθητήριες βάσεις του ματιού; Δεν πρέπει να ειπωθεί έτσι... κ.λπ... οι παρελθοντικές δώδεκα αισθητήριες βάσεις υπάρχουν, οι μελλοντικές δώδεκα αισθητήριες βάσεις υπάρχουν, οι παροντικές δώδεκα αισθητήριες βάσεις υπάρχουν; Ναι. Τριάντα έξι αισθητήριες βάσεις; Δεν πρέπει να ειπωθεί έτσι... κ.λπ...

Το παρελθοντικό στοιχείο του ματιού υπάρχει, το μελλοντικό στοιχείο του ματιού υπάρχει, το παροντικό στοιχείο του ματιού υπάρχει; Ναι. Τρία στοιχεία του ματιού; Δεν πρέπει να ειπωθεί έτσι... κ.λπ... τα παρελθοντικά δεκαοκτώ στοιχεία υπάρχουν, τα μελλοντικά δεκαοκτώ στοιχεία υπάρχουν, τα παροντικά δεκαοκτώ στοιχεία υπάρχουν; Ναι. Πενήντα τέσσερα στοιχεία; Δεν πρέπει να ειπωθεί έτσι... κ.λπ...

Η παρελθοντική οφθαλμική ικανότητα υπάρχει, η μελλοντική οφθαλμική ικανότητα υπάρχει, η παροντική οφθαλμική ικανότητα υπάρχει; Ναι. Τρεις οφθαλμικές ικανότητες; Δεν πρέπει να ειπωθεί έτσι... κ.λπ... οι παρελθοντικές είκοσι δύο ικανότητες υπάρχουν, οι μελλοντικές είκοσι δύο ικανότητες υπάρχουν, οι παροντικές είκοσι δύο ικανότητες υπάρχουν; Ναι. Εξήντα έξι ικανότητες; Δεν πρέπει να ειπωθεί έτσι... κ.λπ...

Ο παρελθών βασιλιάς παγκόσμιος μονάρχης υπάρχει, ο μέλλων βασιλιάς παγκόσμιος μονάρχης υπάρχει, ο παρών βασιλιάς παγκόσμιος μονάρχης υπάρχει; Ναι. Υπάρχει ταυτόχρονη παρουσία τριών βασιλιάδων παγκόσμιων μοναρχών; Δεν πρέπει να ειπωθεί έτσι... κ.λπ...

Ο παρελθών πλήρως αυτοφωτισμένος υπάρχει, ο μέλλων πλήρως αυτοφωτισμένος υπάρχει, ο παρών πλήρως αυτοφωτισμένος υπάρχει; Ναι. Υπάρχει ταυτόχρονη παρουσία τριών πλήρως αυτοφωτισμένων; Δεν πρέπει να ειπωθεί έτσι... κ.λπ...

Συζήτηση για τη διευκρίνιση των όρων

295. Το παρελθόν υπάρχει; Ναι. Υπάρχει παρελθόν; Υπάρχει, μπορεί να είναι παρελθόν, μπορεί να είναι μη παρελθόν.

Κατανόησε την αναίρεση. Αν το παρελθόν υπάρχει, υπάρχει μπορεί να είναι παρελθόν, μπορεί να είναι μη παρελθόν, τότε το παρελθόν είναι μη παρελθόν, το μη παρελθόν είναι παρελθόν. Αυτό που εκεί λες - «πρέπει να ειπωθεί - 'το παρελθόν υπάρχει, υπάρχει μπορεί να είναι παρελθόν, μπορεί να είναι μη παρελθόν, τότε το παρελθόν είναι μη παρελθόν, το μη παρελθόν είναι παρελθόν'» είναι λανθασμένο.

Αν όμως το παρελθόν δεν είναι μη παρελθόν, το μη παρελθόν δεν είναι παρελθόν, τότε βεβαίως κύριε, δεν πρέπει να ειπωθεί - «το παρελθόν υπάρχει, υπάρχει μπορεί να είναι παρελθόν, μπορεί να είναι μη παρελθόν». Αυτό που εκεί λες - «πρέπει να ειπωθεί - 'το παρελθόν υπάρχει, υπάρχει μπορεί να είναι παρελθόν, μπορεί να είναι μη παρελθόν, τότε το παρελθόν είναι μη παρελθόν, το μη παρελθόν είναι παρελθόν'» είναι λανθασμένο.

Το μέλλον υπάρχει; Ναι. Υπάρχει μέλλον; Υπάρχει, μπορεί να είναι μέλλον, μπορεί να είναι μη μέλλον.

Κατανόησε την αναίρεση. Αν το μέλλον υπάρχει, υπάρχει μπορεί να είναι μέλλον, μπορεί να είναι μη μέλλον, τότε το μέλλον είναι μη μέλλον, το μη μέλλον είναι μέλλον. Αυτό που εκεί λες - «πρέπει να ειπωθεί - 'το μέλλον υπάρχει, υπάρχει μπορεί

να είναι μέλλον, μπορεί να είναι μη μέλλον, τότε το μέλλον είναι μη μέλλον, το μη μέλλον είναι μέλλον'» είναι λανθασμένο.

Αν όμως το μέλλον δεν είναι μη μέλλον, το μη μέλλον δεν είναι μέλλον, τότε βεβαίως κύριε, δεν πρέπει να ειπωθεί - «το μέλλον υπάρχει, υπάρχει μπορεί να είναι μέλλον, μπορεί να είναι μη μέλλον». Αυτό που εκεί λες - «πρέπει να ειπωθεί - 'το μέλλον υπάρχει, υπάρχει μπορεί να είναι μέλλον, μπορεί να είναι μη μέλλον, τότε το μέλλον είναι μη μέλλον, το μη μέλλον είναι μέλλον'» είναι λανθασμένο.

Το παρόν υπάρχει; Ναι. Υπάρχει παρόν; Υπάρχει, μπορεί να είναι παρόν, μπορεί να είναι μη παρόν.

Κατανόησε την αναίρεση. Αν το παρόν υπάρχει, υπάρχει μπορεί να είναι παρόν, μπορεί να μην είναι παρόν, τότε το παρόν δεν είναι παρόν, το μη παρόν είναι παρόν. Αυτό που εκεί λες - «πρέπει να ειπωθεί - 'το παρόν υπάρχει, υπάρχει μπορεί να είναι παρόν, μπορεί να μην είναι παρόν, τότε το παρόν δεν είναι παρόν, το μη παρόν είναι παρόν'» είναι λανθασμένο.

Αν όμως το παρόν δεν είναι μη παρόν, το μη παρόν δεν είναι παρόν, τότε βεβαίως κύριε, δεν πρέπει να ειπωθεί - «το παρόν υπάρχει, υπάρχει μπορεί να είναι παρόν, μπορεί να μην είναι παρόν». Αυτό που εκεί λες - «πρέπει να ειπωθεί - 'το παρόν υπάρχει, υπάρχει μπορεί να είναι παρόν, μπορεί να μην είναι παρόν, τότε το παρόν δεν είναι παρόν, το μη παρόν είναι παρόν'» είναι λανθασμένο.

Το Νιμπάνα υπάρχει; Ναι. Υπάρχει Νιμπάνα; Υπάρχει, μπορεί να είναι Νιμπάνα, μπορεί να μην είναι Νιμπάνα.

Κατανόησε την αναίρεση. Αν το Νιμπάνα υπάρχει, υπάρχει μπορεί να είναι Νιμπάνα, μπορεί να μην είναι Νιμπάνα, τότε το Νιμπάνα δεν είναι Νιμπάνα, το μη Νιμπάνα είναι Νιμπάνα. Αυτό που εκεί λες - «πρέπει να ειπωθεί - 'το Νιμπάνα υπάρχει, υπάρχει μπορεί να είναι Νιμπάνα, μπορεί να μην είναι Νιμπάνα, τότε το Νιμπάνα δεν είναι Νιμπάνα, το μη Νιμπάνα είναι Νιμπάνα'» είναι λανθασμένο.

Αν όμως το Νιμπάνα δεν είναι μη Νιμπάνα, το μη Νιμπάνα δεν είναι Νιμπάνα, τότε βεβαίως κύριε, δεν πρέπει να ειπωθεί - «το Νιμπάνα υπάρχει, υπάρχει μπορεί να είναι Νιμπάνα, μπορεί να μην είναι Νιμπάνα». Αυτό που εκεί λες - «πρέπει να ειπωθεί - 'το Νιμπάνα υπάρχει, υπάρχει μπορεί να είναι Νιμπάνα, μπορεί να μην είναι Νιμπάνα, τότε το Νιμπάνα δεν είναι Νιμπάνα, το μη Νιμπάνα είναι Νιμπάνα'» είναι λανθασμένο.

Τεκμηρίωση από τις ομιλίες

296. Δεν πρέπει να ειπωθεί - «το παρελθόν υπάρχει, το μέλλον υπάρχει»; Ναι. Δεν ειπώθηκε από τον Ευλογημένο - «Οποιαδήποτε ύλη, μοναχοί, παρελθούσα, μελλοντική ή παρούσα, εσωτερική ή εξωτερική, χονδροειδής ή λεπτοφυής, κατώτερη ή ανώτερη, μακριά ή κοντά - αυτό ονομάζεται το συνάθροισμα του υλικού σώματος. Οποιοδήποτε αίσθημα... οποιαδήποτε αντίληψη... οποιεσδήποτε δραστηριότητες... οποιαδήποτε συνείδηση παρελθούσα, μελλοντική ή παρούσα, εσωτερική ή εξωτερική, χονδροειδής ή λεπτοφυής, κατώτερη ή ανώτερη, μακριά ή κοντά - αυτό ονομάζεται το συνάθροισμα της συνείδησης». Υπάρχει τέτοια ομιλία; Ναι. Τότε λοιπόν το παρελθόν υπάρχει, το μέλλον υπάρχει.

Το παρελθόν υπάρχει, το μέλλον υπάρχει; Ναι. Δεν ειπώθηκε από τον Ευλογημένο - «Υπάρχουν αυτά τα τρία εύρη της γλώσσας, εύρη ονομασίας, εύρη εννοιών, μοναχοί,

που είναι αμιγή, ήταν αμιγή στο παρελθόν, δεν αναμειγνύονται, δεν θα αναμειχθούν, μη-απορριπτέα από ασκητές, βραχμάνους και νοήμονες. Ποιοι τρεις; Όποια ύλη, μοναχοί, είναι παρελθόν, κατέπαυσε, εξαφανίστηκε, μεταβλήθηκε, 'ήταν' είναι ο όρος της, 'ήταν' είναι η ονομασία της, 'ήταν' είναι ο προσδιορισμός της· δεν είναι ο όρος της 'υπάρχει', δεν είναι ο όρος της 'θα υπάρξει'. Όποιο αίσθημα... κ.λπ... όποια αντίληψη... όποιες δραστηριότητες... όποια συνείδηση είναι παρελθόν, κατέπαυσε, εξαφανίστηκε, μεταβλήθηκε, 'ήταν' είναι ο όρος της, 'ήταν' είναι η ονομασία της, 'ήταν' είναι ο προσδιορισμός της· δεν είναι ο όρος της 'υπάρχει', δεν είναι ο όρος της 'θα υπάρξει'.

«Όποια ύλη, μοναχοί, είναι αγέννητη, δεν έχει εμφανιστεί, 'θα υπάρξει' είναι ο όρος της, 'θα υπάρξει' είναι η ονομασία της, 'θα υπάρξει' είναι ο προσδιορισμός της· δεν είναι ο όρος της 'υπάρχει', δεν είναι ο όρος της 'ήταν'. Όποιο αίσθημα... κ.λπ... όποια αντίληψη... όποιες δραστηριότητες... όποια συνείδηση είναι αγέννητη, δεν έχει εμφανιστεί, 'θα υπάρξει' είναι ο όρος της, 'θα υπάρξει' είναι η ονομασία της, 'θα υπάρξει' είναι ο προσδιορισμός της· δεν είναι ο όρος της 'υπάρχει', δεν είναι ο όρος της 'ήταν'.

Όποια ύλη, μοναχοί, έχει γεννηθεί, έχει εμφανιστεί, 'υπάρχει' είναι ο όρος της, 'υπάρχει' είναι η ονομασία της, 'υπάρχει' είναι ο προσδιορισμός της· δεν είναι ο όρος της 'ήταν', δεν είναι ο όρος της 'θα υπάρξει'. Όποιο αίσθημα... κ.λπ... όποια αντίληψη... όποιες δραστηριότητες... όποια συνείδηση έχει γεννηθεί, έχει εμφανιστεί, 'υπάρχει' είναι ο όρος της, 'υπάρχει' είναι η ονομασία της, 'υπάρχει' είναι ο προσδιορισμός της· δεν είναι ο όρος της 'ήταν', δεν είναι ο όρος της 'θα υπάρξει'. Αυτά λοιπόν, μοναχοί, είναι τα τρία εύρη της γλώσσας, εύρη ονομασίας, εύρη εννοιών, αμιγή, αμιγή από παλιά, δεν αναμειγνύονται, δεν θα αναμειχθούν, μη απορριπτέα από ασκητές, βραχμάνους και νοήμονες.

Ακόμη και εκείνοι, μοναχοί, που υπήρξαν οι Ουκκαλά και Βασσαμπάνια, υποστηρικτές της μη-αιτιότητας, υποστηρικτές της αναποτελεσματικότητας των πράξεων, υποστηρικτές του μηδενισμού, ακόμη και αυτοί δεν θεώρησαν ότι αυτά τα τρία εύρη της γλώσσας, εύρη ονομασίας, εύρη εννοιών πρέπει να επικριθούν ή να απορριφθούν. Για ποιο λόγο; Από φόβο για κατηγορία, θυμό και επίκριση». Υπάρχει τέτοια ομιλία; Ναι. Τότε λοιπόν δεν πρέπει να ειπωθεί - «το παρελθόν υπάρχει, το μέλλον υπάρχει».

Το παρελθόν υπάρχει; Ναι. Δεν είπε ο σεβάσμιος Φάγκγκουννα στον Ευλογημένο - «Υπάρχει άραγε εκείνο, σεβάσμιε κύριε, το μάτι, με το οποίο μάτι κάποιος περιγράφοντας τους Βούδες του παρελθόντος που έχουν επιτύχει το τελικό Νιμπάνα, που έχουν αποκόψει τις εμμονές, που έχουν αποκόψει τον κύκλο των επαναγεννήσεων, που έχουν εξαντλήσει τον κύκλο των επαναγεννήσεων, που έχουν ξεπεράσει κάθε δυστυχία, θα τους περιέγραφε; Υπάρχει άραγε εκείνη, σεβάσμιε κύριε, η γλώσσα... κ.λπ... υπάρχει άραγε εκείνος, σεβάσμιε κύριε, ο νους, με τον οποίο νου κάποιος περιγράφοντας τους Βούδες του παρελθόντος που έχουν επιτύχει το τελικό Νιμπάνα, που έχουν αποκόψει τις εμμονές, που έχουν αποκόψει τον κύκλο των επαναγεννήσεων, που έχουν εξαντλήσει τον κύκλο των επαναγεννήσεων, που έχουν ξεπεράσει κάθε δυστυχία, θα τους περιέγραφε;»

«Δεν υπάρχει εκείνο, Φάγκγκουννα, το μάτι, με το οποίο μάτι κάποιος περιγράφοντας τους Βούδες του παρελθόντος που έχουν επιτύχει το τελικό Νιμπάνα, που έχουν αποκόψει τις εμμονές, που έχουν αποκόψει τον κύκλο των επαναγεννήσεων, που

έχουν εξαντλήσει τον κύκλο των επαναγεννήσεων, που έχουν ξεπεράσει κάθε δυστυχία, θα τους περιέγραφε. Δεν υπάρχει εκείνη, Φάγκγκουννα, η γλώσσα... κ.λπ... δεν υπάρχει άραγε εκείνος, Φάγκγκουννα, ο νους, με τον οποίο νου κάποιος περιγράφοντας τους Βούδες του παρελθόντος που έχουν επιτύχει το τελικό Νιμπάνα, που έχουν αποκόψει τις εμμονές, που έχουν αποκόψει τον κύκλο των επαναγεννήσεων, που έχουν εξαντλήσει τον κύκλο των επαναγεννήσεων, που έχουν ξεπεράσει κάθε δυστυχία, θα τους περιέγραφε». Υπάρχει τέτοια ομιλία; Ναι. Τότε λοιπόν δεν πρέπει να ειπωθεί - «το παρελθόν υπάρχει».

Το παρελθόν υπάρχει; Ναι. Δεν είπε ο σεβάσμιος Νάντακα - «υπήρχε πριν απληστία, αυτή ήταν φαύλη, αυτή τώρα δεν υπάρχει, αυτό είναι καλό. Υπήρχε πριν μίσος... υπήρχε πριν αυταπάτη, αυτή ήταν φαύλη, αυτή τώρα δεν υπάρχει, αυτό είναι καλό». Υπάρχει τέτοια ομιλία; Ναι. Τότε λοιπόν δεν πρέπει να ειπωθεί - «το παρελθόν υπάρχει».

Δεν πρέπει να ειπωθεί - «το μέλλον υπάρχει»; Ναι. Δεν ειπώθηκε από τον Ευλογημένο - «Αν, μοναχοί, στη φαγώσιμη τροφή υπάρχει πάθος, υπάρχει απόλαυση, υπάρχει επιθυμία· η συνείδηση είναι εδραιωμένη εκεί και έχει αναπτυχθεί. Όπου η συνείδηση είναι εδραιωμένη και έχει αναπτυχθεί, υπάρχει εκεί σύλληψη της νοητικότητας και υλικότητας. Όπου υπάρχει σύλληψη της νοητικότητας και υλικότητας, υπάρχει εκεί ανάπτυξη των δραστηριοτήτων. Όπου υπάρχει ανάπτυξη των δραστηριοτήτων, υπάρχει εκεί επαναγέννηση στο μέλλον. Όπου υπάρχει επαναγέννηση στο μέλλον, υπάρχει εκεί γέννηση, γήρας και θάνατος στο μέλλον. Όπου υπάρχει γέννηση, γήρας και θάνατος στο μέλλον, αυτό, μοναχοί, λέω ότι συνοδεύεται από λύπη, συνοδεύεται από οδύνη, συνοδεύεται από άγχος.

«Αν, μοναχοί, στην επαφή ως τροφή... αν, μοναχοί, στη νοητική βούληση ως τροφή... αν, μοναχοί, στη συνείδηση ως τροφή υπάρχει πάθος, υπάρχει απόλαυση... κ.λπ... συνοδεύεται από οδύνη, συνοδεύεται από άγχος, λέω». Υπάρχει τέτοια ομιλία; Ναι. Τότε λοιπόν το μέλλον υπάρχει.

Το μέλλον υπάρχει; Ναι. Δεν ειπώθηκε από τον Ευλογημένο - «Αν, μοναχοί, στη φαγώσιμη τροφή δεν υπάρχει πάθος, δεν υπάρχει απόλαυση, δεν υπάρχει επιθυμία· εκεί η συνείδηση είναι μη εδραιωμένη και μη αναπτυγμένη. Όπου η συνείδηση είναι μη εδραιωμένη και μη αναπτυγμένη, εκεί δεν υπάρχει σύλληψη της νοητικότητας και υλικότητας. Όπου δεν υπάρχει σύλληψη της νοητικότητας και υλικότητας, εκεί δεν υπάρχει ανάπτυξη των δραστηριοτήτων. Όπου δεν υπάρχει ανάπτυξη των δραστηριοτήτων, εκεί δεν υπάρχει επαναγέννηση στο μέλλον. Όπου δεν υπάρχει επαναγέννηση στο μέλλον, εκεί δεν υπάρχει στο μέλλον γέννηση, γήρας και θάνατος. Όπου δεν υπάρχει στο μέλλον γέννηση, γήρας και θάνατος, αυτό, μοναχοί, λέω ότι είναι χωρίς λύπη, χωρίς οδύνη, χωρίς άγχος.

«Αν, μοναχοί, στην επαφή ως τροφή... αν, μοναχοί, στη νοητική βούληση ως τροφή... αν, μοναχοί, στη συνείδηση ως τροφή δεν υπάρχει πάθος, δεν υπάρχει απόλαυση... κ.λπ... χωρίς οδύνη, χωρίς άγχος, λέω». Υπάρχει τέτοια ομιλία; Ναι. Τότε λοιπόν δεν πρέπει να ειπωθεί - «το μέλλον υπάρχει».

Τέλος της πραγματείας για το ότι τα πάντα υπάρχουν.

ΠΑΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΓΙΑ ΑΥΤΗ ΤΗ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

Η παρούσα μετάφραση αποτελεί μέρος του PaliVerse Project, της πρώτης πλήρους και ενιαίας αγγλικής μετάφρασης του Κανόνα Πάλι, μαζί με τα Σχόλια (Aṭṭhakathā) και τα Υποσχόλια (Ṭīkā) και συνοδεύεται από διαδραστικά εργαλεία μελέτης. Το PaliVerse είναι ένα έργο σε εξέλιξη. Οι μεταφράσεις που δημιουργούνται με τεχνητή νοημοσύνη βελτιώνονται συνεχώς μέσω αναθεωρήσεων και σχολίων από ειδικούς. Το παρόν κείμενο αποτελεί την πιο πρόσφατη μετάφραση κατά την ημερομηνία λήψης.

Ημερομηνία δημιουργίας PDF: 14 Σεπτεμβρίου 2026

ΠΩΣ ΝΑ ΠΑΡΑΘΕΣΕΤΕ ΤΗΝ ΠΗΓΗ

PaliVerse (2026). Ο Τριμερής Κανόνας. 3. Ο Κανόνας της ανώτερης διδασκαλίας. 05. Θέματα αντιπαράθεσης. 5. Συζήτηση για την ύπαρξη των πάντων έχει ανακτηθεί από το paliverse.org

© 2026 The PaliVerse Project · Με επιφύλαξη παντός δικαιώματος
Κέντρο Μελέτης και Πρακτικής Βουδισμού Τεραβάδα
Αστική Μη Κερδοσκοπική Εταιρεία εγγεγραμμένη στην Ελλάδα
Το παρόν PDF μπορεί να διανέμεται ελεύθερα για σκοπούς μελέτης και πρακτικής.

PaliVerse.org